

Innst. 344 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 84 L (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i privatskolelova mv. (nytt navn på loven, nye godkjenningsgrunnlag m.m.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Regjeringen legger i proposisjonen fram forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Det foreslås å gjeninnføre begrepet frittstående skoler (friskoler) og friskolelova som lovtittel. Dette vil betegne skoler som er i privat eie og som er godkjent etter loven. Regjeringen foreslår videre å beholde gjeldende godkjenningsordning med krav til særskilt grunnlag for å kunne godkjennes. Det foreslås samtidig å tilføye to nye godkjenningsgrunnlag – videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram og særskilt profil (profilskole).

Flere av forslagene i proposisjonen tar sikte på å tydeliggjøre friskolenes handlingsrom og muligheter til å være reelle alternativer til den offentlige skolen. Forbudet mot å ta utbytte videreføres og presiseres i lovforslaget, og det foreslås å innføre en karanteneordning. Proposisjonen gjør også rede for enkelte rammebetingelser for godkjente skoler.

Regjeringens forslag til lovendringer i godkjenningsordningene dreier seg for en del om presiseringer av dagens praksis eller av fast forvaltningspraksis. Det slås i lovforslaget fast at en skole ikke skal få godkjenning dersom etableringen vil ha negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet, eller andre særlige grunner tilsier at skolen ikke bør godkjennes. At godkjenning er betinget av at den ikke får negative følger for vertskommunen eller vertsfylket

er nytt i loven, men i samsvar med dagens praksis. Dette gjelder ved søknad om nye skoler og ved driftsutvidelse.

Etablering av én eller flere frittstående skoler i en kommune eller fylkeskommune kan i noen tilfeller føre til endringer i den offentlige skolestrukturen. Dette kan gi kommunene økte kostnader per elev på grunn av færre elever per klasse, bygningsmessig overkapasitet og lignende. Regjeringen forutsetter at kommunene til enhver tid vurderer hva slags skolestruktur som er mest hensiktsmessig.

Når det gjelder grunnlaget for skolenes virksomhet (§ 2-1), foreslås begrepet religiøst erstattet med livssyn (bokstav a). I tillegg tas det inn to nye grunnlag i loven; videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram (ny bokstav h) og særskilt profil (ny bokstav i). Den videregående opplæringen her skal være jevn god med opplæringen i den offentlige skolen og føre fram til enten studiekompetanse eller fag- eller svennebrev. For å bli godkjent som profilskole må skolen representere noe som er vesentlig annerledes enn det som er normal praksis i offentlige skoler og godkjente skoler på andre grunnlag i loven. Det kan enten være skoler som ønsker å rette spesiell faglig oppmerksomhet mot et emne, eller skoler som ønsker å drive på grunnlag av alternativ pedagogikk som ikke fyller kravene til anerkjent pedagogisk retning i lovens bokstav b. Sluttkompetansen må tilsvare den studie- eller yrkeskompetanse som gjelder for utdanningsprogrammet.

Hva angår private toppidrettsgymnas, foreslår regjeringen å lovfeste forutsetninger om årstimetall og hva som menes med særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (bokstav d). Toppidrett kan være programfaget toppidrett eller toppidrett etter egen læreplan, som må godkjennes av departementet. Skolene kan bli godkjent etter én av to modeller. Det er i proposisjonen

foreslått en overgangsordning på fem år for de eksisterende private toppidrettsgymnasene.

Regjeringen foreslår i forskrift at det etter søknad kan fastsettes en kvote for inntak av voksne søkere med rett til videregående opplæring. Voksne søkere med rett får dermed prioritet foran ungdom med rett når de søker innenfor kvoten. Forslaget innebærer ingen nye rettigheter for voksne utover dette. Skolene administrerer selv inntaket til skolen. Det er allerede i dag anledning til å reservere et begrenset antall elevplasser til søkere som kommer etter hovedinntaket. I proposisjonen foreslås dette lovfestet.

Når det gjelder alternative kompetansekrav for tilsetting, foreslås dagens regler videreført. Men det er nytt at også andre skoleslag enn de som er grunnet på anerkjent pedagogisk retning, kan få godkjent alternative krav dersom dette anses nødvendig i lys av skolens læreplanverk. Lovhjemmel foreslås til å forskriftsfeste dagens krav om spesialkompetanse og spisskompetanse, samt unntak fra krav i enkelte fag.

Sametinget fastsetter etter opplæringsloven læreplaner for opplæring i samisk og det nærmere innholdet i opplæringen om den samiske folkegruppen. Det heter i proposisjonen at det da er naturlig at søknader om alternative læreplaner på dette felt forelegges Sametinget til vurdering.

Hva angår kompletterende undervisning, hjemler privatskoleloven i dag bare tilskudd for angitte elevgrupper. Dette innebærer ingen rett, verken for elevene eller for skolene, til å få slikt tilskudd. De internasjonale grunnskolene i Norge vil etter lovforslaget ikke lenger kunne få slike tilskudd. Disse skolenes økonomiske soliditet varierer, så det vil være ulikt om endringen vil påvirke skoledriften. Regjeringen tar sikte på å videreføre tilskuddet til den tyske og den franske skolen i Norge.

Regjeringen foreslår å presisere i loven at registrering i Enhetsregisteret (eller tilsvarende register) må skje før en skole søker om godkjenning. Videre er det fastsatt krav om at friskoler, uavhengig av organisasjonsform, skal ha en innskuddskapital på minimum 100 000 kroner. Aksjeselskaper som søker godkjenning etter § 2-1, må fremskaffe ytterligere 70 000 kroner i forbindelse med søknad om å drive friskole.

For det som gjelder krav til virksomheten i skolen, innebærer forslaget ingen realitetsendring i forhold til i dag. Forslaget om å regulere rettsområdet gjennom forskrift er ment å virke forenkende og klargjørende for dem som skal innrette sin virksomhet etter regelverket, og for tilsynet med det.

Enkelte endringsforslag er ment å tydeliggjøre krav om bruk av statstilskudd og skolepenger, innsyn mv. og å legge til rette for effektiv kontroll. Bl.a. er det foreslått å lovfeste at departementets rett til dokumentasjon gjelder uten hinder av taushetsplikt. Det

presiseres i loven at ikke bare drift av, men også eierskap i, annen virksomhet er omfattet av lovens forbud mot annen virksomhet enn skole. Dette er i tråd med dagens forvaltningspraksis. Etter lovforslaget kan det gis forskrifter om bruk av inntekter og om å tillate tilleggsvirksomhet nært knyttet til skolevirksomheten. Det foreslås regulert hvordan skolene skal dokumentere at tilskudd og skolepenger kommer elevene til gode og skolens plikt til å godtgjøre at kjøp og leie fra eier (eller andre nærstående) er gjort på vanlige markedsmessige vilkår.

Regjeringen foreslår en ny § 7-2b med karantenebestemmelser. Karantene kan pålegges en skole eller personer i sentrale stillinger når det oppdages særlig alvorlige forhold, med det vilkår at dette klart svekker tilliten til skolen eller ansvarlige personer i sentrale stillinger. Karantene kan pålegges skolen og personer i sentrale stillinger som har medvirket til overtredelsen. Både ansatte og innleide konsulenter kan pålegges karantene.

Karantene er bare aktuelt som reaksjon når det er avdekket gjentatte eller særlig alvorlige brudd på lov, forskrift eller forutsetning for godkjenningen. Det foreslås å lovfeste at karantenetiden som hovedregel er to år. Ved særlig grove eller gjentatte regelbrudd kan karantenen utvides opp til fire år.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til at Kunnskapsdepartementet i proposisjonen legger frem forslag til endringer i privatskolelova. Endringene gjelder blant annet lovens tittel og nye godkjenningsgrunnlag.

Komiteen viser til at de aller fleste elever i Norge går på offentlige skoler. Bare 3 prosent av grunnskoleelevene, og vel 7 prosent av elevene i videregående skole, går i private skoler. Komiteen mener at en god, offentlig skole som er tilgjengelig for alle må være bærebjelken i det norske skolesystemet også i fremtiden.

Samtidig viser komiteen til at Norge har forpliktet seg på internasjonale konvensjoner som slår

fast at foreldre har rett til å velge en annen skoletype for sine barn, og sikre dem moralsk og religiøs undervisning som er i tråd med egen overbevisning. I FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, som er gjort til norsk rett gjennom menneskerettsloven av 1999 § 2 annet og tredje ledd. I artikkel 13 – 3 i FN-konvensjonen slås foreldre retten fast:

«Konvensjonspartene forplikter seg til å respektere foreldres og, når det er aktuelt, vergers frihet til å velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlige myndigheter, forutsatt at skolene oppfyller eventuelle minstekrav til undervisningen fastsatt eller godkjent av staten, og sikre sine barn en religiøs og moralsk undervisning i samsvar med deres egen overbevisning.»

På dette grunnlaget utgjør private skoler med offentlig finansiering et viktig supplement til det offentlige skoletilbudet. Komiteen understreker betydningen av at foreldre retten må være reell i alle deler av landet, og viser til at skoler godkjent etter privatskoleloven må være åpne for alle som fyller vilkårene for inntak i offentlig skole. For at økonomi ikke skal bli en ekskluderende faktor for muligheten til å velge et alternativ til den offentlige skolen, er det avgjørende at skoler godkjent etter privatskoleloven mottar offentlig finansiering, slik at elevbetalingen kan holdes lav.

Komiteen viser til at regjeringen i proposisjonen foreslår å videreføre privatskoleloven som en skjønnslov, der skoler kan søke godkjenning på definerte grunnlag. Komiteen merker seg at også høringsrunden viser stor tilslutning til å videreføre gjeldende ordning med krav til grunnlag for godkjenning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener en offentlig fellesskole er den beste rammen for å sikre alle barn og unge en utdanning som gjør dem i stand til å mestre sine liv og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Disse medlemmer understreker viktigheten av at alle barn, uavhengig av bakgrunn og hvor de bor i landet, skal sikres lik rett til en god utdanning. Det er en styrke for det norske samfunnet at elever med ulik tro, kultur og familiebakgrunn lærer sammen og av hverandre i den samme skolen. Skolen er blant de viktigste fellesarenaene i samfunnet. Slike felles møteplasser, sosialt fellesskap og samarbeid i skolen, bidrar til økt tillit og færre sosiale konflikter i samfunnet. Disse medlemmer vil styrke dagens fellesskole fremfor å åpne for et mer delt skolemarked,

der langt flere private aktører skal få godkjenning til å drive offentlig finansierte skoler.

Disse medlemmer viser til privatskoleforliket mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti i Stortinget i 2007, som la grunnlaget for privatskoleloven som ble vedtatt samme år. Disse medlemmer mener at privatskoleloven fra 2007 er en lov som ivaretar fellesskolens rolle og betydning på en god måte, samtidig som den åpner for at man kan velge enkelte alternative skoler som utfyller det offentlige tilbudet. Disse medlemmer er imot en ytterligere liberalisering av privatskoleloven og frykter at regjeringens forslag vil føre til økt segregering og større ulikhet i skoletilbudet, slik erfaringene fra blant annet Sverige viser.

Disse medlemmer viser til at man finner få eksempler på land der man kan si at privatisering av skolen har gjort skolen bedre. Disse medlemmer viser til Sverige hvor privatskolelovverket ble liberalisert tidlig på 1990-tallet, og siden den gang har det vært en sterk vekst i antall elever som går på private skoler både i grunnskole og i videregående opplæring. I rapporten En bild av skolemarknaden fra 2012 sammenfatter Skolverket studier om noen av konsekvensene privatiseringen har hatt. Disse medlemmer viser til at privatiseringen av den svenske skolen først og fremst har gitt bedre muligheter til dem som bor i kommuner med mange elever, de med best karakterer og høyt utdannede foreldre. Disse medlemmer merker seg at det er vanskelig å trekke overordnede konklusjoner av denne rapporten, men merker seg at rapporten på ingen måte kan leses slik at privatiseringen har styrket den svenske skolen. Disse medlemmer frykter at man vil se de samme tendensene i Norge dersom man åpner opp for et større innslag av private skoler.

Disse medlemmer merker seg at regjeringspartiene argumenterer med at flere privatskoler vil bidra til økt mangfold og nyskaping i skolen. Disse medlemmer mener regjeringen inntar en passiv rolle i styringen av skolesektoren dersom man overlater mangfoldet og nyskapingen til private aktører. Disse medlemmer mener oppmerksomheten rundt nyskaping og mangfold i større grad bør konsentreres rundt fellesskolen som de aller fleste barna er elever i.

Komiteen mottok 20. mai 2015 et notat fra Sametinget i forbindelse med behandlingen av proposisjonen, og oversendte 21. mai 2015 notatet til Kunnskapsdepartementet v/statsråden for kommentar. Komiteen viser til statsrådets svarbrev 26. mai 2015 og har ingen ytterligere kommentarer utover dette.

2.2 Lovens tittel

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen har foreslått å endre lovens tittel til lov om frittstående skoler (friskolelova), og betegnelsen på skoler godkjent etter loven til frittstående skoler (friskoler). Flertallet har merket seg at 26 av 35 høringsinstanser støtter dette forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at en i Norge både har private skoler godkjent etter privatskoleloven og private skoler godkjent etter opplæringsloven. Mens skoler godkjent etter privatskoleloven mottar offentlig finansiering og har begrensede muligheter for elevbetaling, har skoler godkjent etter opplæringsloven verken slik finansiering eller slike begrensninger. Disse medlemmer mener det er hensiktsmessig å tydeliggjøre forskjellen ved å innføre ulike betegnelser på de to skoletypene og endre lovens navn.

Disse medlemmer er imot å endre lovens tittel til «friskoleloven» og endre betegnelsen på private skoler til «friskoler/frittstående skoler». Disse medlemmer mener regjeringens forslag til endring av tittel og navn bidrar til økt forvirring om hva som er skoler drevet i offentlig regi og hva som er skoler drevet i privat regi. Disse medlemmer er enige med Utdanningsforbundet som i sitt hørings-svar påpeker at friskolebegrepet kan bidra til en feilaktig oppfatning om at noen skoler er «frie», mens andre er «ufrie».

2.3 Godkjenningsordningen

Komiteen viser til at regjeringen har foreslått at vertskommunens eller fylkeskommunens uttalelser om eventuelle negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet skal kunne tillegges større vekt enn i dag, og at godkjenning ikke skal gis dersom «særlige grunner» tilsier at skolen ikke bør godkjennes. Komiteen viser til at dette er en innstramming av dagens lovverk, og at høringsinstansene er delt i spørsmålet om hvor mye vekt vertskommunens eller fylkeskommunens uttalelser skal tillegges.

Komiteen merker seg at regjeringen ønsker å åpne for at det kan etableres flere typer offentlig finansierte friskoler i Norge. Regjeringen mener dette kan bidra til økt mangfold i skolesektoren og læring mellom skolene. Regjeringen har foreslått å utvide grunnlaget for godkjenning ved at det legges til to nye grunnlag i loven § 2-1 annet ledd. De to nye grunnlagene er henholdsvis videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram, og særskilt profil (profilskoler). Komiteen viser til at et flertall av

høringsinstansene støtter en utvidelse av grunnlaget for godkjenning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener flere friskoler kan bidra til økt mangfold og læring mellom skoler. Offentlig finansierte friskoler bidrar også til å sikre den enkeltes reelle mulighet til å velge en privat skole. Flertallet viser til at en godkjent friskole må oppfylle en rekke krav til innhold og kvalitet. Skolens læreplan skal være jevn god med den som gjelder for offentlige skoler, og gi elevene en opplæring som i art og nivå svarer til de kunnskapene og ferdighetene som formidles i offentlig skole. Slik sikres også elevenes muligheter til overgang fra godkjent friskole til offentlig skole eller motsatt. Flertallet mener flest mulig av de private skolene bør være godkjente friskoler med offentlig støtte, lave skolepenger og lovfestede krav til innhold og kvalitet. Flertallet mener det er nødvendig å revidere og tilpasse privatskoleloven på bakgrunn av utviklingen vi har sett de senere årene som har vist at flere av godkjenningsgrunnlagene er under press. Flertallet viser til at flere aktører har vist interesse for å kunne etablere skoler som ikke faller inn under dagens grunnlag, slik som realfagsgymnas, private yrkesfagskoler o.a. Flertallet mener det er problematisk om de aktørene som har et godt tilbud som skiller seg fra det offentlige skoletilbudet, kun skal få en slik godkjenning ut fra godkjenningsgrunnlagene i dagens privatskolelov, og mener derfor det er riktig å utvide dette med to nye kriterier.

Flertallet viser til at yrkesfagopplæringen i Norge allerede i dag foregår i tett samarbeid mellom skolen og bransjene gjennom blant annet lærlingordningen. Flertallet mener det vil være et positivt supplement til utdanningen av nye fagarbeidere at også bransjene selv får adgang til å starte frittstående skoler som gir et alternativt og supplerende utdanningstilbud til elevene som ønsker opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram. Flertallet viser til at fylkene har uttalerett i disse sakene og at yrkesopplæringsnemndas holdning til en slik søknad skal tillegges vekt før en eventuell godkjenning gis. Dette mener flertallet bidrar til å sikre en riktig dimensjonering av utdanningstilbudet.

Flertallet viser til at skoler med særskilt for-dypning innenfor bestemte fagretninger og yrkesfaglige skoler skal ha mulighet til å starte opp, selv om disse ikke oppfyller krav om livssynsgrunnlag eller anerkjent pedagogisk retning.

Flertallet mener en utvidelse av grunnlagene, som kan gi godkjenning til etablering og drift av friskoler, er positivt. Disse nye grunnlagene vil bidra til en fortsatt streng praksis for oppstart av nye fritt-

stående skoler, men gir samtidig rom for at nye og kvalitativt gode skoletilbud får adgang til å starte, og dermed sikre et større mangfold og valgfrihet for elevene.

Flertallet viser til at en skole som skal kunne godkjennes som profilskole, må representere noe som er vesentlig annerledes enn hva som er normal praksis i offentlige skoler, og gi et tilbud ut over handlingsrommet i Kunnskapsløftet og godkjenningsgrunnlagene i dagens privatskolelov.

Profilskoler kan deles i to hovedkategorier, der den ene kategorien omfatter skoler som ønsker å rette spesiell faglig oppmerksomhet mot et emne, og den andre kategorien omfatter skoler som ønsker å bygge på en annen pedagogikk enn den som er i bruk i offentlige skoler og i skoler godkjent etter privatskoleloven § 2-1 annet ledd bokstav b. Sluttkompetansen for videregående skoler må uansett tilsvare sluttkompetansen for det aktuelle utdanningsprogrammet i Kunnskapsløftet.

Flertallet viser til at profilskoler med spesiell faglig oppmerksomhet mot et fag eller emne må få godkjent egne læreplaner som synliggjør dette, og ikke bare kan benytte læreplanene i Kunnskapsløftet. Slik sett kan denne kategorien profilskoler sammenlignes med skoler godkjent på livssynsgrunnlag, som enten har tillegg til læreplanene i Kunnskapsløftet eller egne læreplaner, og som retter spesiell faglig oppmerksomhet mot et livssyn.

Flertallet vil presisere at godkjenning av skoler skal skje innenfor de rammene som ivaretar hensynet til elevenes rettssikkerhet. Flertallet viser til at godkjenning av skoler bare kan skje dersom det tilbudet skolen ønsker å gi, på en tilfredsstillende måte ivaretar elevenes rettigheter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår å utvide grunnlagene for godkjenning av privatskoler (jf. privatskoleloven § 2-1) med to nye grunnlag. Disse medlemmer mener at de nye grunnlagene, «profilskoler» og «videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram», i realiteten kan åpne for en omfattende privatisering av skolen. Disse medlemmer viser til at kriteriene for å kunne bli godkjent etter de nye grunnlagene er upresist formulert, og dermed er det knyttet usikkerhet til hva for eksempel en profilskole egentlig er. Disse medlemmer er redd for at dette i praksis kan bety at med kun et lite avvik fra timeplanen i den offentlige skolen vil det være fritt frem for etablering av private grunnskoler med statsstøtte.

Disse medlemmer mener regjeringen legger opp til en uhensiktsmessig behandling av loven ved at de to nye grunnlagene skal vedtas nå, og at det

siden skal utarbeides og sendes på høring forslag til forskriftsbestemmelser som nærmere angir kravene for godkjenning av profilskoler. Disse medlemmer mener at kravene for godkjenning etter de nye grunnlagene i mye mer detaljert grad skulle vært gjort rede for i proposisjonen. Disse medlemmer mener regjeringens forslag til ny privatskolelov vil gjøre lovverket mer utydelig. Disse medlemmer er redd for at en utydelig godkjenningspraksis kan føre til at vi får et uforutsigbart skolemarked og skoletilbud. Disse medlemmer mener skolen og elevene ikke er tjent med en slik utydelighet og uforutsigbarhet.

Disse medlemmer viser også til at det i proposisjonen legges få føringer på hva som må til for at private aktører skal kunne drive yrkesfaglige skoler. Disse medlemmer viser til at dimensjonering og utforming av det videregående skoletilbudet i fylkene allerede er en utfordring, og mener at lovforslaget vil bidra til at dette kan bli enda vanskeligere enn i dag. Disse medlemmer mener på bakgrunn av dette at en konsekvens av lovforslaget kan være at videregående opplæringstilbud blir mer sentralisert. Disse medlemmer er redd for at de upresise definisjonene av de nye grunnlagene vil kunne utvanne hensikten med at privatskoler godkjennes på definerte grunnlag.

Disse medlemmer viser også til behandlingen av Meld. St. 20 (2012–2013) På rett vei, da Stortinget sluttet seg til at tilbudsstrukturen i fag- og yrkesopplæringen skulle gjennomgås. Disse medlemmer mener denne gjennomgangen kan bidra til å løse utfordringer enkelte studieprogram har i dag.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen understreker at det nye lovforslaget ikke innebærer at de som søker får automatisk rett til godkjenning. Disse medlemmer viser samtidig til at det er tydelig formulert i proposisjonen at «hovedregelen er at godkjenning gis dersom kravene er oppfylt». Disse medlemmer mener denne formuleringen, kombinert med de uklare beskrivelsene og kriteriene for «profilskoler» og «videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram», kan bety at lovforslaget i realiteten er en rettighetslov.

Disse medlemmer mener at en utvidelse av grunnlaget for godkjenning av private skoler vil kunne skape negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Disse medlemmer understreker at demografien og geografien i store deler av landet allerede i dag gjør det krevende å dimensjonere og strukturere skoletilbudet. Disse medlemmer mener at dersom Stortinget skulle vedta å utvide grunnlagene for godkjenning av privatskoler, er det viktig at godkjenningen ikke går på tvers av lokal-samfunnets vurdering av konsekvensen for det lokale skoletilbudet. Disse medlemmer mener at god-

kjenning etter de utvidede grunnlagene ikke skal gis dersom kommunen (for privat grunnskole) eller fylket (når det gjelder en privat videregående skole) går imot en slik godkjenning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Ved en utvidelse av godkjenningsgrunnlaget til å gjelde videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram eller særskilt profil, skal godkjenning av skoler ikke gis dersom den aktuelle vertskommunen eller vertsfylket går imot en slik godkjenning.»

Voksne

Komiteen viser til at departementet i høringen reiste spørsmål om det bør innføres et eget grunnlag for godkjenning av frittstående videregående skoler spesielt organisert for voksne, og om skolene bør ha adgang til å tilpasse opplæringen til voksne. Komiteen merker seg at regjeringen ikke har fulgt opp dette med forslag i proposisjonen.

Komiteen viser til at regjeringen har varslet en egen stortingsmelding om livslang læring og utenforskap i løpet av 2015, og mener at Stortinget i arbeidet med denne må foreta en grundig gjennomgang av tilrettelegging for skole og utdanning for voksne elever. Parallelt med dette arbeidet ber komiteen regjeringen om å utrede voksnes tilbud i friskoler videre. Komiteen viser også til at Stortinget under behandlingen av friskoleloven i 2007 understreket viktigheten av at de skolene som da hadde adgang til å ta inn voksne uten rett til videregående opplæring, jf. forskrift til friskoleloven § 11-1, fortsatt skulle ha en slik mulighet, og forutsetter at denne intensjonen ivaretas frem til utredningen og den varslede stortingsmeldingen foreligger.

Komiteen viser til at det er et økt behov for gjennomført utdanning for å få kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv, men at enkelte elever har brukt opp sin rett til utdanning uten å ha fullført videregående opplæring. Utdanningssystemet bør i størst mulig grad legge til rette for at mennesker som trenger det får en ny sjanse, og da er det viktig at det finnes en vei tilbake til skoleverket selv om retten til utdanning er brukt opp. Komiteen viser derfor til at spesialiserte tilbud for voksne elever er et viktig supplement til det ordinære skoletilbudet.

For å kunne gi et reelt tilbud til voksne elever i friskoler ser komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, det som avgjørende at man ved slike tilbud får muligheten til å prioritere voksne elever både med og uten rett foran søkere med ungdomsrett, og at

disse skolene samtidig får mulighet til å tilpasse opplæringen til de voksnes behov innenfor det tilbudet de er godkjent for. Ved skoler med et slikt tilbud må voksne elever også kunne utgjøre flertallet av elevene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at tilrettelegging av skole og utdanning for voksne elever i hovedsak bør skje gjennom det offentlige skoletilbudet.

Verneverdige håndverksfag

Komiteen viser til at det i dag er svært få offentlige skoler som tilbyr utdanning i verneverdige fag. Elever som ønsker utdanning i disse fagene kan i liten grad velge et offentlig tilbud. Samtidig er det et stort behov for den kompetansen og kunnskapen som disse fagene representerer. Det påhviler også Norge en forpliktelse til å ivareta denne kunnskapen, blant annet gjennom UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven.

Komiteen viser til at voksne elever uten rett til videregående opplæring utgjør en avgjørende viktig elevgruppe for skoler som tilbyr utdanning innen små og verneverdige håndverksfag.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en kan sikre rekrutteringen til de små og verneverdige håndverksfagene og finansiering av disse utdanningene.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser i den forbindelse til at siden disse elevene ikke utløser fullt statstilskudd, må skolene få dekket inn differansen gjennom høyere egenbetaling fra elevene. Dette medfører en betydelig kostnadsulempe som får betydning både for rekrutteringen til disse fagene og økonomien til den enkelte elev.

Toppidrett

Komiteen viser til at regjeringen har foreslått at toppidretts gymnaser skal kunne godkjennes etter to valgfrie modeller. Komiteen har merket seg at et klart flertall av høringsinstansene er positive til dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det fortsatt må legges godt til rette for frittstående skoler som tilbyr videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett. Disse skolene bidrar til at elever kan kombi-

nere det å være idrettsutøver på høyt nivå med videregående opplæring. Dette krever i mange tilfeller ekstra tilpasning i skolehverdagen, gode treningsforhold og trenerressurser, noe toppidrettsgymnasene legger til rette for på en god måte.

Flertallet viser til at det under gjeldende privatskolelov har vært praktisert ulike krav til årstimateantall for private skoler som tilbyr videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett og som er godkjent etter privatskoleloven. Flertallet mener de ulike kravene til årstimateantall har ført til en uheldig forskjellsbehandling av toppidrettsgymnasene, og at det derfor er behov for en klargjøring i loven med større grad av likebehandling. Flertallet mener det er positivt at frittstående toppidrettsgymnas kan godkjennes etter én av to ulike modeller. Modellene inneholder ulikt årstimetall, og dette har betydning for tilskuddssatsen. Skolene står fritt til selv å velge hvilken modell de ønsker å drive etter. Flertallet viser til at et stort flertall av høringsinstansene støtter denne klargjøringen.

Flertallet mener det er viktig at toppidrettsgymnas forbeholdes elever som faktisk er på et toppidrettsnivå, eller som satser på en idrett med dette som siktemål. Dersom det etableres toppidrettsgymnas det ikke reelt er behov for, vil det være en risiko for at intensjonen med godkjenningsgrunnlaget ikke nås. Dette ivaretas ved at søker må konkretisere hvilke idretter en skole vil tilby og sannsynliggjøre at det er et behov for det konkrete tilbudet det søkes om å etablere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at særegheten og kvaliteten på toppidrettsgymnasene skal ivaretas og sikres. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringen åpner for å godkjenne toppidrettsgymnas uten å klart definere kriterier for kvalitet. Disse medlemmer merker seg at departementet ikke har tatt hensyn til høringsinnspillet fra Norges idrettsforbund (NIF) knyttet til godkjenning av nye toppidrettsgymnas.

Disse medlemmer mener det bør gjennomføres en utredning av det totale behovet for toppidrettsgymnas, før en åpner for godkjenning av nye private toppidrettsgymnas. Disse medlemmer mener også at begrepet «toppidrettsgymnas» bør vurderes beskyttes slik at det kun kan benyttes av skoler som oppfyller kvalitetskriterier utarbeidet av idrettsfaglig myndighet. Disse medlemmer viser til Olympiatoppens definerte kvalitetskrav for toppidrettsgymnas og deres erfaring med å anvende disse ved godkjenning av skoler.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av det totale behovet for toppidrettsgymnas, før en åpner for godkjenning av nye toppidrettsgymnas.»

«Stortinget ber regjeringen innføre en særskilt sertifiseringsordning for etablering av nye toppidrettsgymnas. Toppidrettsgymnas kan kun godkjennes dersom de oppfyller forhåndsdefinerte kvalitetskrav og er i tråd med anbefalinger fra idrettsfaglig myndighet.»

2.4 Nærmere om virksomheten

Komiteen mener det er viktig å ivareta hensikten med valgfagene, som å sikre tverrfaglighet og valgmulighet, noe som igjen skal bidra til økt motivasjon og læring. Komiteen merker seg at regjeringen ikke vil følge opp forslaget om å åpne for fri bruk av valgfag for å gi friskolene økt fleksibilitet.

Komiteen viser til at opplæringen som gis i godkjente friskoler skal holde minst like god kvalitet som i den offentlige skolen, og at elever i private og offentlige skoler skal få likeverdige tilbud. Komiteen støtter departementets syn på at det er naturlig at undervisningspersonalet i friskoler fyller de samme kompetansekravene som undervisningspersonalet i offentlige skoler. Komiteen mener også det er naturlig at godkjenning av alternative kompetansekrav følger av godkjenningsgrunnlagene.

Komiteen mener frittstående skoler skal være åpne for alle elever. Komiteen merker seg at det har vært knyttet usikkerhet til i hvilken grad det er mulig å reservere elevplasser og hvordan denne muligheten stiller seg i forhold til øvrige regler om inntak. Komiteen er derfor positiv til at regelverket rundt dette nå tydeliggjøres.

Komiteen merker seg at regjeringen har foreslått endring i privatskoleloven § 6-4 slik at den ikke lenger gir grunnlag for å gi tilskudd til komplette undervisning til elever som går på skole i Norge.

Komiteen mener det er viktig med tydelige regler om hva slags virksomhet en friskole kan drive. Komiteen mener det er et svært viktig prinsipp at offentlige tilskudd til friskolene skal komme elevene til gode, og deler departementets grunnholdning om at friskoler primært skal drive skole.

Komiteen mener det er viktig å sikre at offentlige tilskudd og skolepenger kommer elevene til gode. Komiteen mener derfor at pedagogisk personale som hovedregel bør være ansatt i skolen.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav om at hoveddelen av det pedagogiske personalet må være ansatt i skolen, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Utdanningsdirektoratets gjennomgang av årsregnskapene til de private skolene i 2011, hvor det slås fast at 174 av 274 skoler har brutt rapporteringskravene. Disse medlemmer viser til at tilsynet avdekket kreativ bokføring, innleie av personale og inntektskilder som ikke knyttet seg direkte til skolevirksomheten. Disse medlemmer viser videre til tilsynet med 7 enkeltskoler i 2013 og prosessene i kjølvannet av dette, der skolene til sammen ble dømt til å tilbakebetale 12,6 mill. kroner av statsstøtten for 2011. Disse medlemmer mener avdekkingene fra tilsynene taler for at lovverket må justeres, slik at man sikrer at statsstøtten kommer elevene til gode.

Utbytte

Komiteen viser til at det er forbudt for friskoler å drive kommersielt i den forstand at det ikke er tillatt for eierne å ta åpent eller skjult utbytte som skriver seg fra statstilskuddet eller skolepengene. Komiteen mener forbudet mot å drive kommersielt er så grunnleggende at det bør fremgå av friskolenes vedtekter.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et lovfestet krav om en ikke-kommersiell formålsbestemmelse i friskolenes vedtekter og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Egenkapital, inntekter og tilleggsvirksomhet

Komiteen viser til at regjeringen har foreslått at det stilles krav om at skoler må være registrert i enhetsregisteret før søknad kan godkjennes, og at kravet om innskuddskapital heves fra 30 000 kroner til 100 000 kroner. Komiteen viser til at det å drive skole er et stort ansvar. Komiteen mener derfor det må kunne stilles krav om både registrering og innskuddskapital før godkjenning.

Komiteen mener det er viktig at friskoleloven legger til rette for seriøse aktører som ønsker å drive skolevirksomhet av høy kvalitet. For å sikre dette må vi ha et godt regelverk, og effektive og tydelige virkemidler. Komiteen er derfor tilfreds med forslaget departementet har lagt frem om en ny bestemmelse som gir tilsynsmyndighetene mulighet til å pålegge juridiske enheter og enkeltpersoner karantene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, støtter også departementets forslag om å presisere at ikke bare drift av annen virksomhet, men også eierskap i slik virksomhet, er omfattet av lovens forbud mot annen virksomhet enn skole. Samtidig deler flertallet departementets vurdering av at det kan være hensiktsmessig å vurdere å tillate noe tilleggsvirksomhet, herunder utleie av lokaler i skoletiden, og støtter innføringen av en forskriftshjemmel slik at det gjennom forskrift og enkeltvedtak kan gis tillatelse til ulike typer tilleggsvirksomhet. Det må kun tillates virksomhet som har nær tilknytning til skolevirksomheten, uten at dette kriteriet forstås så strengt som at tilleggsvirksomheten må være nært tilknyttet elevenes opplæring.

Flertallet støtter også at det tas inn en egen forskriftshjemmel for å kunne regulere friskolenes bruk av inntekter fra både skolevirksomhet og tilleggsvirksomhet som drives innenfor samme rettssubjekt som skolen. Ved en eventuell utvidelse av adgangen til å drive tilleggsvirksomhet må utbytteforbudet også gjelde for inntekter fra slik virksomhet, slik at inntektene kan komme elevene til gode. I denne sammenheng må det også vurderes en utvidet adgang til å bygge fri egenkapital, som på kort og lang sikt vil komme elevene til gode, ved hjelp av skolens ordinære inntekter, når den økonomiske situasjonen ligger til rette for det. Disse midlene må det ikke være mulig å ta ut av skoleselskapet. Samtidig ser flertallet at friskolene kan ha behov for en noe utvidet adgang til å bygge opp egenkapital for å sikre trygghet og forutsigbarhet i skolens økonomi. Muligheten til å bygge opp egenkapital med inntekter fra tilleggsvirksomhet må vurderes i forbindelse med forskriftsreguleringen.

Tilskudd for elever ved fravær

Komiteen viser til at 20-dagersregelen innebærer at friskoler mister tilskuddet for elever som har et udokumentert fravær som overstiger 20 dager. Komiteen viser til at enkelte elever med høyt fravær likevel fullfører opplæringen, og at skolene i mange tilfeller bruker vesentlige ressurser på oppfølging av disse elevene for å få dem gjennom skoleløpet. Friskolene har gjentatte ganger påpekt at det er urimelig at de mister tilskudd for elever som fullfører, og som i tillegg krever ekstra oppfølging fra skolens side. Komiteen deler dette synet, men mener samtidig at det er behov for et regelverk som sørger for at skolene ikke får tilskudd for elever som faktisk avslutter opplæringen. Komiteen ber derfor regjeringen om å utrede endringer i økonomiforskriften til loven som innebærer at skolene mister tilskudd for elever som avslutter opplæringen, men beholder til-

skuddet for elever som faktisk fullfører til tross for et fravær som overstiger 20 dager.

Skolebygg

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at også private skoler har behov for gode, funksjonelle skolebygg. Tilskuddsgrunnlaget til friskolene tar utgangspunkt i gjennomsnittlige driftsutgifter i den offentlige skolen. Avskrivningskostnader for varige driftsmidler som skolebygg er ingen driftsutgift, men en kostnad knyttet til driften, og er dermed ikke innlemmet i tilskuddsgrunnlaget. Flertallet mener at tilskuddsgrunnlaget i større grad bør ta utgangspunkt i reelle kostnader knyttet til skole-drift, og at private skoler må få tilskudd som sikrer mulighet for gode, funksjonelle lokaler.

Flertallet ber regjeringen utrede hvordan kostnader til bygg bør innlemmes i tilskuddsgrunnlaget og utrede innlemming av avskrivning av varige driftsmidler i tilskuddsgrunnlaget til friskolene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at friskolene i flere år har måttet klare seg uten tilskudd til bygg, men at det i forliket mellom disse partiene i statsbudsjettene for 2014 og 2015 ble enighet om et kapitaltilskudd til friskolene på henholdsvis 10 mill. kroner og 20 mill. kroner.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Ved en utvidelse av godkjenningsgrunnlaget til å gjelde videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram eller særskilt profil, skal godkjenning av skoler ikke gis dersom den aktuelle vertskommunen eller vertsfylket går imot en slik godkjenning.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av det totale behovet for toppidrettsgymnas, før en åpner for godkjenning av nye toppidrettsgymnas.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innføre en særskilt sertifiseringsordning for etablering av nye toppidrettsgymnas. Toppidrettsgymnas kan kun godkjennes dersom de oppfyller forhåndsdefinerte kvalitetskrav og er i tråd med anbefalinger fra idrettsfaglig myndighet.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A

vedtak til lov

om endringer i privatskolelova mv.
(nytt navn på loven, nye godkjenningsgrunnlag m.m.)

I

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot gjøres følgende endringer:

Tittelen på loven skal lyde:

Lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar (friskolelova)

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Formålet med denne lova er å medverke til at det kan opprettast og drivast *frittstående* skolar, slik at foreldre og elevar kan velje andre skolar enn dei offentlege, jf. menneskerettsloven § 2 nr. 2.

§ 1-2 første ledd skal lyde:

Lova gjeld godkjenning med rett til statstilskot for *frittstående* grunnskolar og *frittstående* vidaregåande skolar, og vilkår for å få slikt tilskot.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1 Godkjenning av skolar

Departementet kan godkjenne *frittstående* skolar og driftsendringar ved godkjende *frittstående* skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. *Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet, eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.* Vertskommunen eller vertsfylket skal *få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og dei kan klage på departementet sitt vedtak.* Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

a) livssyn

b) anerkjend pedagogisk retning

- c) internasjonalt
- d) særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett
- e) norsk grunnskoleopplæring i utlandet
- f) særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshem-
ma
- g) vidaregåande opplæring i små og verneverdige
handverksfag
- h) vidaregåande opplæring i yrkesfaglege utdan-
ningsprogram
- i) særskilt profil

*Med særskild tilrettelagt vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett etter andre ledd bokstav d, er det i denne samanhengen meint årsti-
metalet for utdanningsprogram idrettsfag eller årsti-
metalet for utdanningsprogram studiespesialisering
med tillegg av 140 årstimar toppidrett på vidaregå-
ande trinn 1. Toppidrett på første årstrinn i vidaregå-
ande opplæring kan vere programfaget toppidrett el-
ler toppidrett etter eigen læreplan som er godkjend
av departementet. Skolane må tilby toppidrett som eit
programfag på vidaregåande trinn 2 og 3.*

Opplæringa skal vere på norsk eller samisk. Det-
te kravet gjeld likevel ikkje internasjonale skolar.
Viktige dokument om verksemda etter lova skal i alle
høve vere tilgjengelege på norsk eller samisk.

Godkjenninga fell bort dersom ein skole ikkje
startar opp verksemda si etter lova i løpet av tre
skoleår etter at godkjenning vart gitt. Det same gjeld
om drifta etter lova blir nedlagd.

Krava i andre ledd om eit særskilt grunnlag gjeld
likevel ikkje allereie godkjende skolar som var i drift
innan utgangen av 2007. Departementet kan berre
godkjenne nødvendige driftsendringar ved skolar
som ikkje oppfyller krava i andre ledd.

Departementet kan i forskrift fastsetje fristar i
samband med søknader om godkjenning av fritt-
ståande skolar.

§ 2-2 første og annet ledd skal lyde:

*Skolen kan ikkje drive eller eige anna verksemd
enn skole i samsvar med denne lova. Departementet
kan gi forskrift eller fastsetje enkeltvedtak som tillet
at skolane kan drive eller eige tilleggsverksemd som
er nært knytt til skoleverksemda, og som utgjer ein
mindre del av den totale verksemda. Departementet
kan gi forskrift eller fastsetje enkeltvedtak om bruk
av inntekter frå skoleverksemd og tillate tilleggsverk-
semd.*

Skolen må vere registrert i Einingsregisteret, jf.
enhetsregisterloven, eller i tilsvarande register, før
det blir søkt om godkjenning. Skolen må seinast til
same tid dokumentere at han har ein innskotskapital
på minimum kroner 100 000.

§ 3-1 første ledd skal lyde:

*Skolane skal ha heile landet som inntaksområde.
Dei skal stå opne for alle som fyller vilkåra for inntak
i offentlege skolar, jf. opplæringslova §§ 2-1 tredje
ledd og 3-1 første ledd. Dette gjeld òg skolar i utlan-
det og internasjonale skolar i Noreg. Skolane kan re-
servere eit avgrensa tal på elevplassar til søkjarar
som kjem etter hovudinntaket.*

§ 3-1 femte ledd skal lyde:

*Departementet kan gi forskrift om inntak av ung-
dom og vaksne søkjarar med rett til vidaregåande
opplæring, inntak av vaksne søkjarar utan rett til vi-
daregåande opplæring og om inntak av utanlandske
søkjarar.*

§ 3-5 femte ledd skal lyde:

*Frittstående skolar kan organisere særskilt opp-
læringstilbod for nykomne elevar i eigne grupper el-
ler klassar når det ligg føre vedtak frå kommunen el-
ler fylkeskommunen om slik organisering, og om at
den private skolen kan gi slikt opplæringstilbod.
Frittstående skolar som vil gi enkeltelevs slikt opp-
læringstilbod, må gi kommunen eller fylkeskommu-
nen den informasjon som er nødvendig for å opplyse
saka før denne gjer vedtak etter opplæringslova §§ 2-
8 femte ledd eller 3-12 femte ledd.*

§ 4-2 tredje og nye fjerde og femte ledd skal lyde:

*For undervisningspersonalet ved skolar som er
godkjende med alternative læreplanar, kan departe-
mentet også godkjenne alternative kompetansekrav
til dei krava som følgjer av opplæringslova §§ 10-1
og 10-2 med tilhøyrande forskrift.*

*Departementet kan gi forskrift om krav til kompe-
tanse i tillegg til krava i første og andre ledd.*

*Departementet kan gi forskrift om at det ikkje
skal stillast krav om relevant kompetanse i enkelte
fag.*

§ 6-3 annet ledd og nytt tredje ledd skal lyde:

*Departementet kan gi nærare forskrift om forbod
mot utbytte eller anna overføring som nemnt i første
ledd.*

*Departementet kan gi forskrift om korleis skola-
ne skal dokumentere at første ledd er oppfylt og skola-
ne si plikt til å godtgjere at innkjøp og leige er gjort
på grunnlag av vilkåra i marknaden.*

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4 Statstilskot til kompletterande undervisning

*Til statsborgarar i Noreg eller ein annan EØS-stat
som er elevs ved grunnskole i utlandet, og som ikkje
er elevs ved skole som er godkjend etter lova her,*

kan det givast tilskot til kompletterande undervisning. Departementet kan gi nærare forskrift.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

Departementet fører tilsyn med skolar godkjende etter denne lova og skal i den samanheng ha tilgjenge til skoleanlegg og dokumentasjon. Dersom departementet i samband med gjennomføring av tilsyn har behov for dokumentasjon frå eigaren av skolen eller nærstående av eigaren, skal departementet også ha tilgjenge til slik dokumentasjon. Departementet sin rett til dokumentasjon gjeld utan hinder av teieplikt.

§ 7-2 a nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved bruken av reglane i første og andre ledd skal det leggjast vekt på dei verdiane som følgjer av § 1-1 andre ledd.

Ny § 7-2 b skal lyde:

§ 7-2 b Karantene

Dersom det ved ein skole blir oppdaga særleg alvorlege forhold i strid med denne lova, i strid med forskrifter gitt med heimel i lova, eller i strid med føresetnadene for godkjenninga, og brota klart svekker tilliten til at skolen eller den ansvarlege personen er eigna til å drive skole i samsvar med regelverket, kan departementet påleggje karantene retta mot skolen eller personen.

Karantene kan berre påleggjast personar som har opptreidd forsettleg eller aktaust. Karantene kan berre påleggjast personar i sentrale stillingar ved skolen. Med sentrale stillingar er meint medlem og varamedlem i styret, eigar, rektor, skoleleiar, dagleg leiar og andre leiande posisjonar ved skolen.

At ein skole er pålagt karantene inneber at den juridiske eininga som skolen er registrert som, ikkje kan søkje ny godkjenning eller driftsendringar i karanteneperioden. Personar som er pålagt karantene, kan i karanteneperioden ikkje tiltre sentrale stillingar ved godkjende skolar eller skolar som søker godkjenning.

Karantene gjeld som hovudregel i to år frå vedtaket blir treft. Dersom det ligg føre særlege forhold,

kan det bli pålagt karantene for kortare eller lengre tidsrom, men ikkje lengre enn fire år.

§ 8-1 nytt tredje ledd skal lyde:

For skolar som tilbyr særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett, jf. § 2-1 andre ledd bokstav d, og som var godkjende og i drift då lova tok til å gjelde, gjeld § 2-1 tredje ledd frå 1. august 2020.

II

I lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal § 1-2 annet ledd lyde:

Lova gjeld også for grunnskoleopplæring i private grunnskolar som ikkje får statstilskott etter friskolelova, og for privat heimeopplæring i grunnskolen.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

B

I

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en kan sikre rekrutteringen til de små og verneverdige håndverksfagene og finansiering av disse utdanningene.

II

Stortinget ber regjeringen utrede krav om at hoveddelen av det pedagogiske personalet må være ansatt i skolen, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

III

Stortinget ber regjeringen utrede et lovfestet krav om en ikke-kommersiell formålsbestemmelse i friskolenes vedtekter og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 4. juni 2015

Trond Giske

leder

Anders Tyvand

ordfører

